

Wateroverlast en overstromingen bij cultureel erfgoed

Doel van de workshop

1. interactief leren welke dreiging mogelijk bestaat
2. waarop voorbereiden
3. waar is de informatie
4. wie zijn de partners
5. welke maatregelen te nemen

Waar gaat het over?

Het gaat in dit verband over de wateroverlast die duidelijk groter is dan een ondergelopen kelder of een straat die tijdelijk zijn water niet kwijt kan. De primaire of secundaire keringen falen om welke reden dan ook. De natuur verrast ons.

Bij cultureel erfgoed denken we aan roerend en onroerend, materieel en immaterieel goed

Verschijningsvormen :

1. rivieren die buiten hun oevers treden (bekend risico)
2. neerslag die niet afgevoerd kan worden (minder voorspelbaar)
3. het overstromen/doorbreken van regionale keringen
4. het overstromen/doorbreken van primaire keringen.

Scenario's

1. ergst denkbare scenario
2. kleinere schaal overstromingen
3. grootschalige wateroverlast
4. bekende zwakke punten
5. voorspelbare keteneffecten
6. voorbereidingstijd:
  - a. veel tijd (5-7 dagen)
  - b. weinig tijd 2-5 dagen
  - c. geen tijd : het gebeurt nu of morgen of binnen een paar uur

We moeten ons voorbereiden op

1. onvoorspelbare breslocaties
2. snel instromend water of water dat tussen 6 en 48 uur aanwezig is
3. zout water of zoet water
4. storm en waterdreiging of alleen waterdreiging (rivieren)
5. water op verschillende hoogten:
  - a. tot 0,5 m
  - b. 0,5-1,5 m
  - c. > 1,5 m (kan oplopen tot ruim 6 m)
6. Langdurige wateroverlast (reductie plm 1 cm per dag!)
7. Keteneffecten in droge gebieden; met name uitval elektriciteit
8. terugkeer lange tijd onmogelijk/niet toegestaan
9. directe effecten van het water:
  - a. uitval nutsvoorzieningen; mn elektriciteit
  - b. uitval beveiligingsinstallaties
  - c. uitval communicatie

Workshop: Als niet vuur maar het water de bedreiging vormt?

- d. grote drukte en chaos op de wegen
  - e. cultureel erfgoed is maximaal de derde prioriteit! (mensen en vee eerst!)
10. ongewenst bezoek en diefstal
  11. men is grotendeels op zichzelf aangewezen!!!!!!
  12. droge uitwijklocaties
  13. het personeel is wordt geëvacueerd door de gemeente/regio
  14. continuïteit leiding van de instelling?

Waar vinden we de gegevens over de risico's:

1. gemeente (crisis.nl)
2. veiligheidsregio
3. waterschappen
4. provincie: risicokaart!!
5. beschrijving ergst denkbare overstromingen: Min VenW

Mogelijke maatregelen:

1. overzie de tijd-horizon en stel vast wat er nog kan/moet; bedenk handelingsperspectieven en prioriteiten
2. zet evt waakvlamovereenkomsten in gang
3. doe een beroep op gemeente/regio/provincie/rijk
4. veiligheid eigen personeel
  - a. gezinnen tijdig in veiligheid brengen
  - b. zijn "achterblijvers" gewenst of noodzakelijk?
  - c. Voorzieningen voor achterblijvers mn voeding en water
5. veiligheid van het gebouw en de inhoud
  - a. op hoogte brengen verzamelingen
  - b. verhuizen verzamelingen naar uitwijklocaties
  - c. aanleggen beschermende omgeving
  - d. voorziening in noodelektriciteit
  - e. beveiliging door Openbare orde en veiligheid
6. in de bresgebieden is de stroomsnelheid te groot om te blijven!

Welke hulp mogen we verwachten?

1. sterk afhankelijk van wie de "eigenaar" is; in principe is men op zichzelf aangewezen
2. sterk afhankelijk van de omvang van de dreiging (vitale infrastructuur)
3. hulpvraag in de koude periode deponeren bij gemeente/provincie rijk
4. Zorgdragen voor eigen planvorming (risico analyse etc)
5. op basis van de analyse zelf
6. bij de regio voor beveiliging

Preventie

1. ontwerp een terp
2. alles omhoog
3. alles boven de NAP + 2 metergrens
4. noodaggregaat buiten bereik van het water installeren
5. beveiliging water robuust maken
6. compartimenteren in beschikbare de ruimte
7. digitaliseer de verzameling + externe back up (watervrij)
8. etc etc